

+

סוג הבחינה: בגרות לבתי ספר על-יסודיים
מועד הבחינה: חורף תשס"ו, 2006
מספר השאלון: 137, 900091

+

מדינת ישראל
משרד החינוך התרבות והספורט

ת"נ"ך

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון	—	(6x3)	—	18	נקודות
פרק שני	—	(18x1)	—	18	נקודות
פרק שלישי	—	(16x2)	—	32	נקודות
פרק רביעי	—	(8x4)	—	32	נקודות
סה"כ	—		—	100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום. מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד. (2) התרכז ב**נושא**. שים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

הערה: בקטעים המצולמים מן התנ"ך בא השם המפורש בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כ**טיוטה** (ראשי פרקים, חישובים וכדומה). רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

+

+

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון – קטע שלא נלמד (18 נקודות)

קרא שופטים, ו', 11-24.

וַיֵּשֶׁב תַּחַת הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בַּעֲפֹרָה אֲשֶׁר לְיוֹאֵשׁ אָבִי הָעֶזְרִי
 וַגְּדֵעוֹן בְּנֵו חֲבַט חֲטִים בַּגֶּת לַהֲנִים מִפְּנֵי מִדְיָן: וַיֵּרָא אֱלֹהִים
 מִלְּאֵךְ הָהָר וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֵן עִמָּךְ גִּבּוֹר הַחִיל: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
 גְּדֵעוֹן בִּי אֲדֹנָי וַיֵּשׁ הֵן עִמָּנוּ וּלְמָה מִצְּאֵתָנוּ כָּל־זֹאת וַאֲיֵה
 כָּל־נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר סִפְרוּ־לָנוּ אֲבוֹתֵינוּ לֵאמֹר הֲלֹא מִמִּצְרַיִם
 הֵעֵלָנוּ הֵן וְעַתָּה נִטְשָׁנוּ הֵן וַיִּתְּנֵנוּ בְּכַף מִדְיָן: וַיִּפֶן אֱלֹהִים
 הֵן וַיֹּאמֶר לְךָ בְּכַחַךְ זֶה וְהוֹשַׁעַת אֶת־יִשְׂרָאֵל מִכַּף מִדְיָן
 הֲלֹא שְׁלַחְתִּיךָ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים בִּי אֲדֹנָי בְּמָה אוֹשִׁיעַ אֶת־
 יִשְׂרָאֵל הִנֵּה אֶלְפֵי הַדָּל בַּמִּנְשָׁה וְאֲנֹכִי הַצַּעִיר בְּבֵית אָבִי:
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הֵן כִּי אֶהְיֶה עִמָּךְ וְהִכִּית אֶת־מִדְיָן כַּאֲשֶׁר
 אָחָד: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶסְנֵא מִצְּאֵתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְעֲשִׂית לִּי אוֹת
 שְׂאֵתָה מִדְּבַר עַמִּי: אֶל־נָא תִּמְשׁ מִזֶּה עַד־בָּאִי אֶלְיֶיךָ
 וְהִצַּאתִי אֶת־מִנְחָתִי וְהִנַּחְתִּי לִפְנֶיךָ וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֲשֶׁב עַד
 שׁוֹבֶיךָ: וַגְּדֵעוֹן בָּא וַיַּעַשׂ גְּדִי־עֵיזִים וַאֲיִפְת־קִמַּח מִצֹּת הַבָּשָׂר
 שֵׁם בְּסֹל וְהִמְרֵק שֵׁם בְּפִרְוֹר וַיּוֹצֵא אֱלֹהִים אֶת־תַּחַת הָאֱלֹהִים
 וַיִּגָּשׁ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים מִלְּאֵךְ הָאֱלֹהִים קַח אֶת־
 הַבָּשָׂר וְאֶת־הַמִּצֹּת וְהִנַּח אֶל־הַסֶּלַע הַלֵּז וְאֶת־הַמְרֵק שְׂפֹךְ
 וַיַּעַשׂ בֵּן: וַיִּשְׁלַח מִלְּאֵךְ הֵן אֶת־קֶצֶה הַמִּשְׁעָנָה אֲשֶׁר בִּידוֹ
 וַיִּגַע בַּבָּשָׂר וּבַמִּצֹּת וַתַּעַל הָאֵשׁ מִן־הַצֹּר וַתֹּאכַל אֶת־
 הַבָּשָׂר וְאֶת־הַמִּצֹּת וּמִלְּאֵךְ הֵן הִלֵּךְ מֵעֵינָיו: וַיֵּרָא גְּדֵעוֹן
 כִּי־מִלְּאֵךְ הֵן הוּא וַיֹּאמֶר גְּדֵעוֹן אֶהְיֶה אֲדֹנָי הֵן כִּי־
 עַל־כֵּן רָאִיתִי מִלְּאֵךְ הֵן פָּנִים אֶל־פָּנִים: וַיֹּאמֶר לוֹ הֵן
 שְׁלוֹם לְךָ אֶל־תִּירָא לֹא תָמוּת: וַיִּבֶן שֵׁם גְּדֵעוֹן מִזִּבְחַ לַהֵן
 וַיִּקְרָא־לוֹ הֵן וְשְׁלוֹם עַד הַיּוֹם הַזֶּה עוֹדָנוּ בַּעֲפֹרָת אָבִי
 הָעֶזְרִי:

ענה על שלוש שאלות: על שאלה 1 (חובה), ועל שתיים מהשאלות 2-4 (לכל שאלה – 6 נקודות).
ענה על שאלה 1 (חובה).

1. לפניך ארבעה מאפיינים של סיפורי מינוי או הקדשה במקרא:

- התגלות ה'
- הטלת השליחות
- תגובת השליח על השליחות שהוטלה עליו
- מתן אות

הסבר כיצד כל אחד מהמאפיינים בא לידי ביטוי בקטע שלפניך. ציין את הפסוקים המתאימים.

ענה על שתיים מהשאלות 2-4.

2. קרא גם שמות, ד', 1-8.

א. במה שונה מטרת האות שניתן לגדעון ממטרת האותות שניתנו למשה (שמות, ד', 1)?
(3 נקודות)

ב. קרא שמות, ד', 5.

בפסוק זה יש מטרה נוספת למתן האות למשה.
מהי המטרה, וממה היא נובעת, לפי הפסוק? היעזר בשמות, ג', 13-15. (3 נקודות)

3. קרא פסוק 14 בקטע שלפניך.

לדעת פרשנים, יש קושי בייחוס הכוח לגדעון כמושיע ("בכוחך").

לפניך שתי אפשרויות לפתרון הקושי:

– ילקוט שמעוני: "אמר לו [לגדעון] הקדוש ברוך הוא: יש בך כוח ללמד סגוריה על ישראל
– בזכותך הם נגאלים".

– אחרים מציעים לקרוא "בכוחי" במקום "בכוחך" שבפסוק.

הסבר את הפסוק על פי שתי אפשרויות הפתרון.

4. קרא פסוקים 22-24 בקטע שלפניך, וכן שמות, ג', 6, 9-10.

א. ממה חוששים משה וגדעון, ומדוע? (3 נקודות)

ב. בשני הכתובים נראה שאין סיבה לחששות, ויש המסבירים זאת בתפקיד של משה וגדעון.
מהו תפקיד זה? (3 נקודות)

* * *

פרק שני – הנושא המסכם (18 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 5-10.

בשאלה שבחרת ענה על שני סעיפים: על אחד מהסעיפים א-ב, ועל אחד מהסעיפים ג-ד.
(לכל סעיף – 9 נקודות; סה"כ – 18 נקודות)

5. ירושלים במקרא

ענה על אחד מהסעיפים א-ב, ועל אחד מהסעיפים ג-ד.

א. י' אהרוני (במאמרו "משילה עד ירושלים") טוען כי "מפעלו המדיני של דויד נכשלי".

(1) מה היה מפעלו המדיני של דוד? (3 נקודות)

(2) הסבר כיצד אפשר לבסס את טענתו של אהרוני (שבראש השאלה) על

שמואל ב, י"ט, 41 - כ', 2; **מלכים א**, י"א, 31-37. (6 נקודות)

ב. ענה לפי מאמרו של ר' דה-וו ("התיאולוגיה של בית המקדש").

(1) הכתובים **בתהלים**, ע"ו, 3; קל"ב, 13 מבטאים סכנה שהייתה עלולה לפגוע

באמונה הישראלית.

הסבר את הסכנה. (4 נקודות)

(2) דה-וו מציע פתרון לסכנה זו, על ידי התבססות על כתובים כגון **דברים**, י"ב, 5;

מלכים א, ח', 17.

הסבר את הפתרון. (5 נקודות)

ג. קרא **ישעיה**, ב', 4-1; ס', 14-1. נבואות אלה מתארות את ירושלים בעתיד.

(1) לגבי כל אחת מהנבואות, כתוב אם היא נאמרה לפני החורבן או אחריו.

(3 נקודות)

(2) במה שונה תפקיד המקדש בפרק ב' מתפקידו בפרק ס', ובמה שונה תפקיד הגויים

בעתיד בכל אחת מהנבואות? (6 נקודות)

ד. יש הטוענים כי **ישעיה**, א', 9-2 מתאר את הסיבה למצור שנחריב על ירושלים (המתואר

ב**דברי הימים ב**, ל"ב, 8-1) ואת תוצאות המצור.

(1) במה שונה יחס העם לה' ב**ישעיה**, א', 9-2 מיחסו לה' ב**דברי הימים ב**, ל"ב, 8-1?

בסס את תשובתך. (7 נקודות)

(2) כתוב בלשונך תוצאה אחת של המצור, לפי **ישעיה**, א', 9-2. (2 נקודות)

6. הסיפור המקראי

ענה על אחד מהסעיפים א-ב, ועל אחד מהסעיפים ג-ד.

א. א' אלטר (במאמרו "סצינת דפוס במקרא וחשיבותה של קונוונציה") מציין כי סצנת האירוסין של יעקב (**בראשית**, כ"ט, 1-18) שונה מהדפוס הרגיל של סצנת האירוסין. ציין שני פרטים בסצנת האירוסין של יעקב השונים מהדפוס הרגיל, וכתוב כיצד הם רומזים על קורות חייו של יעקב בעתיד.

ב. א' סימון (במאמרו "הדמויות המשניות בסיפור המקראי") דן בתפקידי הדמויות המשניות בסיפור המקראי.

קרא **שמואל א**, א', 1-6; **שמואל ב**, י"ב, 15-23.

ציין מי הן הדמויות המשניות בכתובים אלה, והסבר מה תפקידן בסיפור, לפי סימון.

ג. באקספוזיציה (היצג) מובאים פרטים שעוזרים להבהיר את המשך העלילה, כמו: ציון מקום או הצגת הדמויות.

קרא **איוב**, א', 1-5; **רות**, א', 1-5.

הסבר כיצד ציון המקום או הצגת הדמויות בכל אחד מהכתובים עוזרים להבהיר את המשך העלילה.

ד. קרא **שמואל א**, כ"ח, 8-10; **שמואל ב**, י"א, 7-11.

הבא מכל אחד מהכתובים פרט אחד המבטא אירוניה, והסבר מהי האירוניה בפרטים אלה.

7. מנהיגות ומנהיגים במקרא

ענה על אחד מהסעיפים א-ב, ועל אחד מהסעיפים ג-ד.

- א.** צ' אדר (במאמרו "משה האיש והגיבורים האחרים") משווה בין משה למנהיגים אחרים.
 (1) לפי המאמר, ציין שני הבדלים בין משה כמנהיג לבין פרעה כמנהיג. (4 נקודות)
 (2) כתוב שני הבדלים שאדר מוצא בין משה ליוסף. (5 נקודות)
- ב.** כתוב שני תנאים לצמיחת מנהיגות כריזמטית, לפי א' מלמט (במאמרו "השופט־המושיע כמנהיג בתקופת השופטים").
- הדגם את דבריו לפי **שופטים**, ד', 7-1; י"א, 1-11.
- ג.** סמכות המנהיג נובעת מבחירה של אלוהים, והיא תלויה בכך שהוא יפעל על פי השליחות שהטיל עליו ה' (ולא על פי שיקוליו האישיים).
 האם קביעה זו, על שני חלקיה, מתאימה לסיפור על ירבעם? נמק את תשובתך, ובסס אותה על **מלכים א**, י"א, 29-31; י"ב, 25-30.
- ד.** יש הטוענים כי השררה (= כוח השלטון) האמתית כרוכה דווקא בויתור על סמכותו הבלעדית של המנהיג.
 קרא **שמות**, י"ח, 14-18; **במדבר**, י"א, 28-29.
 בסס טענה זו בעזרת כתובים אלה.

/המשך בעמוד 7/

8. דמות האדם במקרא

ענה על אחד מהסעיפים א-ב, ועל אחד מהסעיפים ג-ד.

- א.** צ' אדר (בספרו "תפיסת האדם בתנ"ך") קובע כי שני התיאורים של בריאת האדם (**בראשית**, א-ב) משלימים זה את זה. הסבר כיצד.
- ב.** מ' גרינברג (במאמרו "על משמעות סיפור גן עדן") אומר כי בסיפור גן עדן ובסיפור מגדל בבל, לא נענש האדם בשל "קנאת האלים", אלא בשל סיבה אחרת. מהי הסיבה, לדעת גרינברג? הסבר כיצד סיבה זו באה לידי ביטוי בסיפור גן עדן (**בראשית**, ג') ובסיפור מגדל בבל (**בראשית**, י"א, 1-9).
- ג.** קרא **שמואל ב**, כ"א, 1-6.
- (1) איזה סוג של גמול בא לידי ביטוי באזכור הרעב בקטע זה? נמק את תשובתך. (5 נקודות)
- (2) כיצד באה לידי ביטוי בקטע זה אחריות היחיד כלפי הציבור? (4 נקודות)
- ד.** קרא **ישעיה**, א', 17; **יחזקאל**, י"ח, 5-9; **איוב**, ל"א, 13-22. כתוב מהי ההתנהגות המוסרית הרצויה, לפי כל אחד מכתובים אלה.

9. החקלאות במקרא

ענה על אחד מהסעיפים א-ב, ועל אחד מהסעיפים ג-ד.

- א. (1) ח' רביב (במאמרו "המסגרת החברתית של האבות") טוען שאורח החיים של האבות לא דמה לאורח החיים של הבדווים. כיצד הוא מנמק את דעתו? (5 נקודות)
- (2) לדעת רביב, **בבראשית**, כ"ד, 35 יש יסודות אנכרוניסטיים. מה הם היסודות האנכרוניסטיים שרביב מוצא בתיאור עושרם של האבות? מדוע הם אנכרוניסטיים, לדעתו? (4 נקודות)
- ב. קרא **שמות**, י"ב, 1-14; **ויקרא**, כ"ג, 39-43. י" קויפמן (במאמרו "החגים") מוצא יסודות דרמטיים בחג הפסח ובחג הסוכות. למה הכוונה במושג "יסוד דרמטי"? ציין שני יסודות דרמטיים בחג הפסח ויסוד דרמטי אחד בחג הסוכות, ובסס את תשובתך על הכתובים.
- ג. רבים מהחוקים והמנהגים שנועדו לקדם צדק חברתי מבוססים על עבודת האדמה. (1) קרא **ויקרא**, י"ט, 9-10. כתוב מה הן ארבע מתנות העניים המפורטות בפסוקים אלה, והסבר אותן. (4 נקודות)
- (2) קרא **רות**, ב', 8, 21-22. איזו מהמתנות שהזכרת בסעיף (1) מוזכרת ב**רות**? מה אפשר ללמוד מהפסוקים ב**רות** על גורל העניים שניסו ליהנות ממתנה זו? בסס את תשובתך על הפסוקים. (5 נקודות)
- ד. המקרא מציין גידולים חקלאיים כסמל לדברים שונים. (1) קרא **שופטים**, ט', 8-13. אילו שלושה עצים נזכרים במשל יותם, ולמה משמש כל אחד מהם, לפי הפסוקים? (5 נקודות)
- (2) קרא גם **תהלים**, קכ"ח, 3. אילו עצים נזכרים בפסוק זה, ומה הם מסמלים? (4 נקודות)

10. שאלה זו מיועדת לנושא מסכם ייחודי.

על הנבחן לצרף למחברת הבחינה את טופס השאלון בלי שם בית הספר.

* * *

+

תנ"ך, חורף תשס"ו, מס' 900091,
137

- 9 -

+

שים לב: המשך הבחינה בעמוד 10

/המשך בעמוד 10/

+

+

פרק שלישי

137

(32 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 11-14.

בכל אחת מהשאלות שבחרת ענה על שניים מהסעיפים א-ג (לכל סעיף - 8 נקודות; סה"כ - 16 נקודות לשאלה).

11. קרא בראשית, ט"ו, 7-21.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי אֲנִי ה' אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֹר כְּשָׂדִים לְתֶת
 לְךָ אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ: וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי ה' בְּמֶה
 אֲדַע כִּי אֵירֶשְׁנָה: וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי קַחְהָ לִּי עֵגְלָה מְשֻׁלֶּשֶׁת
 וְעֵז מְשֻׁלֶּשֶׁת וְאֵיל מְשֻׁלֶּשׁ וְתֹר וְגֹזֵל: וַיִּקַּח-לוֹ אֶת-כָּל-
 אֵלֶּה וַיְבַתֵּר אֹתָם בְּתוֹךְ וַיִּתֵּן אִישׁ-בְּתָרוֹ לְקַרְאֵת רַעְהוּ
 וְאֶת-הַצֶּפֶד לֹא בָתֵּר: וַיֵּרֶד הָעֵיט עַל-הַפְּגָרִים וַיֵּשֶׁב אֹתָם
 אֲבָרִם: וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ לְבוֹא וְתִרְדְּמָה נָפְלָה עַל-אֲבָרִם וְהָנָה
 אֵימָה חֹשֶׁךְ גְּדֹלָה נִפְלְתָה עֲלֵיוֹ: וַיֹּאמֶר לְאֲבָרִם יָדַע תִּדְּעוּ
 כִּי-גֵר וַיְהִי זֶרַעַךְ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְעַבְדוּם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע
 מֵאוֹת שָׁנָה: וְגַם אֶת-הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן אֲנִכִּי וְאַחֲרָי-
 כֵּן יֵצְאוּ בְרִכְשׁ גָּדוֹל: וְאַתָּה תָּבוֹא אֶל-אֲבֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם
 תִּקְבָּר בְּשֵׂיבָה טוֹבָה: וְדוֹר רְבִיעִי יָשׁוּבוּ הֵנָּה כִּי לֹא-שָׁלֵם
 עוֹן הָאֲמֹרֵי עַד-הֵנָּה: וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה וְעֹלְטָה הָיָה וְהָנָה
 תִּנּוֹר עָשָׂן וּלְפִיד אֵשׁ אֲשֶׁר עָבַר בֵּין הַגּוֹזִרִים הָאֵלֶּה: בַּיּוֹם
 הַהוּא כָּרַת ה' אֶת-אֲבָרִם בְּרִית לֵאמֹר לִזְרַעְךָ נָתַתִּי אֶת-
 הָאָרֶץ הַזֹּאת מִנְּהַר מִצְרַיִם עַד-הַנְּהַר הַגָּדֹל נְהַר-פְּרָת: אֶת-
 הַקִּינִי וְאֶת-הַקְּנִזִּי וְאֶת הַקְּדֻמִּי: וְאֶת הַחֲתִי וְאֶת הַפְּרִזִּי וְאֶת-
 הַרְפָּאִים: וְאֶת-הָאֲמֹרִי וְאֶת-הַכְּנַעֲנִי וְאֶת-הַגְּרִגְשִׁי וְאֶת-

הַיְבוּסִי:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. בפסוקים 9-11 יש הבחנה בין מה שנעשה בבהמות לבין מה שנעשה בעופות, במהלך טקס הברית.

רד"ק פירש: "שלושת המינים מהבהמה... רמז לשלושת גלויות שעתידין בניו לגלות מארצם... והתור והגוזל היו משל לישראל".

הסבר, לפי רד"ק, את המשמעות הסמלית של הנעשה בבהמות ובעופות.

ב. קרא פסוק 16 בקטע שלפניך.

(1) במה דומה פסוק זה לדברים, ט', 5 מבחינת היחס לעם ישראל ולעמים האחרים? (4 נקודות)

(2) פסוק 16 מעורר לכאורה בעיה תאולוגית (אמונית) בנוגע לבחירה החופשית. הסבר את הבעיה. (4 נקודות)

ג. בפסוקים 17-21 מתואר טקס כריתת ברית בין שני צדדים.

(1) מי הצד המתחייב בברית, ומהי ההתחייבות שלו? (3 נקודות)

(2) מהו המעשה שהצד המתחייב עושה, וכיצד מעשה זה מבטא את ההתחייבות שלו? (5 נקודות) /המשך בעמוד 11/

12. קרא שמות, כ"א, 22-27.

וכי-

יִנְצוּ אַנְשִׁים וְנִגְפוּ אִשָּׁה הָרָה וּיִצְאוּ יַלְדֶיהָ וְלֹא יִהְיֶה אִסּוֹן
 עֲנוּשׁ יַעֲנֵשׁ כַּאֲשֶׁר יוֹשִׁית עָלָיו בְּעַל הָאִשָּׁה וְנָתַן בְּפִלְלִים:
 וְאִם-אִסּוֹן יִהְיֶה וְנָתַתָּה נַפֶּשׁ תַּחַת נַפֶּשׁ: עֵינַי תַּחַת עֵינַי שֵׁן
 תַּחַת שֵׁן יָד תַּחַת יָד רֶגֶל תַּחַת רֶגֶל: כּוֹיָה תַּחַת כּוֹיָה פָּצַע
 תַּחַת פָּצַע חֲבוּדָה תַּחַת חֲבוּדָה: וְכִי-יִבֶּה אִישׁ
 אֶת-עֵינָיו עֲבָדוֹ אוֹ-אֶת-עֵינָיו אִמְתּוֹ וְשַׁחַתָּה לְחַפְשֵׁי יִשְׁלַחְנוּ
 תַּחַת עֵינָיו: וְאִם-שֵׁן עֲבָדוֹ אוֹ-שֵׁן אִמְתּוֹ יִפִּיל לְחַפְשֵׁי יִשְׁלַחְנוּ
 תַּחַת שָׁנוֹ:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. קרא פסוקים 22-23.

- (1) מה הם שני המקרים המפורטים בחוק שבפסוקים אלה, ומהו הדין בכל אחד מהם?
 (3 נקודות)
- (2) קרא גם שמות, כ"א, 12-13.
 האם יש סתירה בין החוק בפסוק 23 (שלפניך) ובין החוק בשמות, כ"א, 13?
 נמק את תשובתך. (5 נקודות)

ב. קרא פסוקים 22-23, ואת חוקי חמורבי שלפניך:

- סעיף 209: "כי יכה איש בת איש ויצאו ילדיה, 10 שקלים כסף ישקול תחת ילדיה".
 סעיף 211: "ואם לבת מושכנום [=מעמד נמוך] יפיל ילדיה, 5 שקלים ישקול".
 בין החוק המקראי לחוקי חמורבי יש הבדלים, שמהם אפשר ללמוד על ההשקפה העולה
 מהחוק המקראי.
 (1) ציין שני הבדלים כאלה. (3 נקודות)
 (2) הסבר מה אפשר ללמוד מכל אחד מההבדלים שציינת בסעיף (1) לגבי ההשקפה
 העולה מהחוק המקראי שלפניך. (5 נקודות)

ג. קרא פסוקים 24-25.

- (1) קרא גם את הפירושים ואת חוק חמורבי שלפניך:
 רש"י פירש: "עין תחת עין – סימא עין חברו נותן לו דמי עינו [...] ולא נטילת איבר ממש".
 רמב"ן פירש: "עין תחת עין – הידוע בקבלת רבותינו שהוא ממון".
 חוק חמורבי 196: "איש כי ישחת עין רעהו, את עינו ישחתו".
 איזו תפיסה באה לידי ביטוי בחוק חמורבי, וכיצד אפשר לראות בפירושיהם של
 רש"י ורמב"ן התנגדות לתפיסה זו? (5 נקודות)
 (2) קרא גם פסוקים 26-27.

במה שונה דינו של הפוגע בעבד ובאמה מדינו של הפוגע בבן-חורין? (3 נקודות)

/המשך בעמוד 12/

וישלח אחאב בכל־בני ישראל ויקבץ
 את־הנביאים אל־הר הכרמל: ויגש אליהו אל־כל־העם
 ויאמר עד־מתי אתם פסחים על־שתי הסעפים א־ה־
 האלהים לכו אחריו ואס־הבעל לכו אחריו ולא־ענו העם
 אתו דבר: ויאמר אליהו אל־העם אני נותרתי נביא ל־ה־
 לבדי ונביאי הבעל ארבע־מאות וחמשים איש: ויתנולנו
 שנים פדים ויבחרו להם הפך האחד וינתחחו וישומו על־
 העצים ואש לא ישומו ואני אעשה ואת־הפך האחד ונתתי
 על־העצים ואש לא אשים: וקראתם בשם אלהיכם ואני
 אקרא בשם־ה־ והיה האלהים אשר־יענה באש הוא
 האלהים ויען כל־העם ויאמרו טוב הדבר: ויאמר אליהו
 לנביאי הבעל בחרו לכם הפך האחד ועשו ראשנה כי אתם
 הרבים וקראו בשם אלהיכם ואש לא תשימו: ויקחו את־
 הפך אשר־נתן להם ויעשו ויקראו בשם־הבעל מהבקר
 ועד־הצהרים לאמר הבעל עננו ואין קול ואין ענה ויפסחו
 על־המזבח אשר עשה: ויהי בצהרים ויהתל בהם אליהו
 ויאמר קראו בקול־גדול כי־אלהים הוא כי־שיח וכי־שיג לו
 וכי־דרך לו אולי ישן הוא ויקץ: ויקראו בקול גדול ויתגדרו
 כמשפטים בחרבות וברמחים עד־שפך־דם עליהם:

ויהי בעלות המנחה ויגש לו
 אליהו הנביא ויאמר ה־ אלהי אברהם יצחק וישראל היום
 ובדברך יודע כי־אתה אלהים בישראל ואני עבדך ובדברך עשיתי
 את כל־הדברים האלה: ענני ה־ ענני וידעו העם הזה כי־
 אתה ה־ האלהים ואתה הסבת את־לבם אחרנית: ותפל
 אש־ה־ ותאכל את־העלה ואת־העצים ואת־האבנים
 ואת־העפר ואת־המים אשר־פתעלה לחכה: וירא כל־
 העם ויפלו על־פניהם ויאמרו ה־ הוא האלהים ה־ הוא
 האלהים:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

- א.** בדברי אליהו בפסוק 21 יש ביטוי, שמשמשים בו גם בעברית של ימינו.
(1) ציין את הביטוי, והסבר אותו. (3 נקודות)
- (2) הסבר במה אליהו מאשים את העם באמצעות הביטוי. (5 נקודות)
- ב.** קרא פסוקים 25-28 בקטע שלפניך, ואת הקטע הבא הלקוח מ"עלילות בעל וענת":
[האל בעל מתארח אצל אל אחר:] "... הוא משרת לזבול בעל ארץ ייתן כוס בידו, קם ועורך (שולחן) לפניו ויאכילהו, קם ונתן קולו ושר... עומד (עליו) ירווה וישקהו על בעל מירכתי צפון".
(1) לפי הפסוקים, במה השקפת נביאי הבעל, המקובלת על העם, דומה להשקפה הבאה לידי ביטוי בקטע מהמזרח הקדום? (4 נקודות)
- (2) הסבר את האירוניה בדברי אליהו לנביאי הבעל. (4 נקודות)
- ג.** קרא פסוק 37.
(1) הסבר את הבעיה התאולוגית (אמונית) שמעורר הכתוב בפסוק זה. (4 נקודות)
- (2) הרמב"ם פירש: "... ישראל בימי אליהו, לפי שהרבו לפשוע מנע מאותם המרבים לפשוע תשובה, שנאמר: 'ואתה הסבות את לבם אחורנית', כלומר מנעת מהם התשובה".
הסבר כיצד פירוש הרמב"ם פותר את הבעיה שצינת בסעיף (1). (4 נקודות)

14. קרא ירמיה, כ', 7-13.

פְּתִיתֵנִי ה' וּאֲפֶת חֻזְקֹתַי וְתוֹכַל ז'
 הֵייתִי לְשֹׁחֵק כָּל־הַיּוֹם כָּל־הַיּוֹם כָּל־הַיּוֹם לֵעַג לִי: כִּי־מִדֵּי אֲדַבֵּר אֲזַעַק ח
 חֲמָס וְשׂוֹד אֶקְרָא כִּי־הָיָה דְבַר־ה' לִי לְחִרְפָּה וּלְקֶלֶס כָּל־
 הַיּוֹם: וְאִמַּרְתִּי לֹא־אֶזְכְּרֶנּוּ וְלֹא־אֲדַבֵּר עוֹד בְּשִׁמּוֹ וְהָיָה בְּלִבִּי ט
 כְּאִשׁ בַּעֲרַת עֵצִר בַּעֲצַמְתִּי וְנִלְאִיתִי כִּלְכַל וְלֹא אוֹכַל: כִּי י
 שָׁמַעְתִּי דְבַת רַבִּים מִגּוֹר מִסָּבִיב הַגִּידוּ וְנִגִּידְנוּ כֹּל אֲנוֹשׁ
 שְׁלָמֵי שְׁמַרְי צִלְעֵי אוֹלֵי יַפְתָּה וְנוֹכְלָה לּוֹ וְנִקְחָה נִקְמַתְנוּ
 מִמֶּנּוּ: וְה' אוֹתִי כִּגְבוּר עֲרִיץ עַל־כֵּן רָדַפְנִי יִכְשְׁלוּ י
 וְלֹא יָכֹלוּ בִּשּׁוֹ מְאֹד כִּי־לֹא הִשְׁכִּילוּ כְּלִמַת עוֹלָם לֹא
 תִשְׁכַּח: וְה' עֲבָאוֹת בַּחַן צְדִיק רֵאָה כְּלִיּוֹת וְלֵב אֲרָאָה י
 נִקְמַתְךָ מֵהֵם כִּי אֵלֶיךָ גִּלִּיתִי אֶת־רִיבִי: שִׁירוּ י
 לַה' הַלְלוּ אֶת־ה' כִּי הִצִּיל אֶת־נַפְשׁ אֲבִיוֹן מִיַּד
 מְרַעִים:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. בקטע שלפניך ירמיהו פונה בטענה גם כלפי ה' וגם כלפי העם.

(1) כתוב מה הן שתי טענותיו. בסס את תשובתך על הכתוב. (4 נקודות)

(2) כיצד אפשר להבין מפסוק 9 כי למרות טענותיו של ירמיהו, הוא ממשיך בייעודו?

(4 נקודות)

ב. ירמיהו מבקש מה' (בפסוקים 11-12) להעניש את אויביו על פי העיקרון של

"מידה כנגד מידה".

הבא מן הפסוקים שתי ראיות לכך.

ג. יש הטוענים כי לפי החלוקה של בעלי המסורה, מבינים שלדעתם פסוק 13 אינו מתאים

לרצף הפסוקים שסביבו.

(1) כיצד אפשר לראות מן הכתוב שבעלי המסורה אכן סבורים כי פסוק זה הוא

יוצא דופן? (2 נקודות)

(2) הסבר מדוע אפשר לראות חוסר התאמה בין פסוק 13 לרצף הפסוקים הקודמים לו,

והסבר מדוע אפשר לטעון שהפסוק מתאים למיקום זה. (6 נקודות)

פרק רביעי (32 נקודות)

ענה על ארבע מהשאלות 15-22 (לכל שאלה – 8 נקודות).

15. קרא **בראשית**, ט', 7-1.

א ויברך אלהים את־נח ואת־בניו ויאמר להם
 ב פרו ורבו ומלאו את־הארץ: ומוראכם וחתכם יהיה על כל־
 חית הארץ ועל כל־עוף השמים בכל אשר תרמש האדמה
 ג ובכל־דגי הים בידכם נתנו: כל־דמש אשר הוא־חי לכם
 ד יהיה לאכלה כידק עשב נתתי לכם את־כל: אך־בשר
 ה בנפשו דמו לא תאכלו: ואך את־דמכם לנפשותיכם אדרש
 ו מיד כל־חיה אדרשנו ומיד האדם מיד איש אחיו אדרש
 ז את־נפש האדם: שפך דם האדם באדם דמו ישפך כי בצלם
 ח אלהים עשה את־האדם: ואתם פרו ורבו שרצו בארץ
 ורבו־בה:

קרא גם **בראשית**, א', 28-30.

ברכת ה' לנח (**בראשית**, ט', 1-7) כוללת את הכתוב שבפסוק 4. עניין זה אינו נזכר בברכת ה' לאדם הראשון.

יש הטוענים כי הבדל זה בין הברכות מבטא עלייה במעמד האדם, ויש הטוענים להפך, שההבדל מבטא תהליך של התדרדרות מוסרית.

הסבר אחת מהטענות האלה.

16. קרא **דברים**, י"ד, 22-29.

כב עֶשֶׂר תַּעֲשֶׂה אֶת כָּל-תְּבוּאֹת זֵרַעְךָ הַיֵּצֵא הַשָּׂדֶה שָׁנָה שָׁנָה: כג
 וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר-יִבְחַר לְשִׁבְעַן שְׁמוֹ
 שֵׁם מַעֲשֵׂה דַגְנְךָ תִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרְךָ וּבְכֹרֶת בְּקֹרֶךָ וְצֹאנְךָ לְמַעַן
 כד תִּלְמַד לִירְאָה אֶת-ה' אֱלֹהֶיךָ כָּל-הַיָּמִים: וכי-יִרְפֶּה כה
 מִמֶּךָ הַדֶּרֶךְ כִּי לֹא תוּכַל שְׂאתוּ כִּי-יִרְחַק מִמֶּךָ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
 יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹם שְׁמוֹ שֵׁם כִּי יִבְרַכְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ:
 כו וּנְתַתָּה בַּכֶּסֶף וְצֵרֶת הַכֶּסֶף בְּיָדְךָ וְהִלַּכְתָּ אֶל-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
 יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ בּוֹ: וּנְתַתָּה הַכֶּסֶף בְּכֹל אֲשֶׁר-תֵּאֹוֶה כז
 נַפְשְׁךָ בַּבֶּקֶר וּבַצֹּאן וּבַיִן וּבַשֶּׂכֶר וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּשְׁאַלְךָ
 נַפְשְׁךָ וְאָכַלְתָּ שֵׁם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ וּשְׂמַחַת אֶתָּה וּבֵיתְךָ:
 כח וְהָלֹוּ אֲשֶׁר-בְּשַׁעְרֶיךָ לֹא תַעֲזֹבֵנּוּ כִּי אֵין לּוֹ חֵלֶק וּנְחִלָּה כז
 עִמָּךְ: מִקְצֵה וּשְׁלֹשׁ שָׁנִים תּוֹצִיא אֶת-כָּל-מַעֲשֵׂה כח
 תְּבוּאֹתְךָ בַּשָּׂנֶה הַהוּא וְהִנַּחְתָּ בְּשַׁעְרֶיךָ: וּבֹא הָלֹוּ כִּי אֵין כט
 לּוֹ חֵלֶק וּנְחִלָּה עִמָּךְ וְהִגֵּר וְהִיתוּם וְהֵאֱלַמְנָה אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ
 וְאָכְלוּ וּשְׂבָעוּ לְמַעַן יִבְרַכְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-מַעֲשֵׂה יָדְךָ
 אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה:

א. ציין את שני סוגי המעשרות הנזכרים בקטע שלפניך. (2 נקודות)

ב. כתוב ארבעה הבדלים בין המעשרות, מבחינת:

— הזמן שבו הם ניתנים

— המקום שבו הם ניתנים

— האדם הנהנה מהם

— הנימוק למעשר

(6 נקודות)

17. קרא מלכים ב, כ"ה, 22-26.

כב והעם הנשאר בארץ יהודה אשר
 השאיר נבוכדנאצר מלך בבל ויפקד עליהם את גדליהו
 בן אחיקם בן שפן: וישמעו כל-שרי החילים המה והאנשים
 כג כי הפקיד מלך-בבל את גדליהו ויבאו אל-גדליהו המצפה
 וישמעאל בן-נתניה ויוחנן בן-קרח ושריה בן-תנחמת
 הדטפתי ויאזניהו בן-המעבתי המה ואנשיהם: וישבע להם
 גדליהו ולאנשיהם ויאמר להם אל-תיראו מעבדי הכשדים
 כד שבו בארץ ועבדו את-מלך בבל ויטב לכם: ויהיו
 כה בחדש השביעי בא ושמעאל בן-נתניה בן-אלישמע מזרע
 המלוכה ועשרה אנשים אתו ויכו את-גדליהו וימת ואת-
 כו היהודים ואת-הכשדים אשר-היו אתו במצפה: ויקמו כל-
 העם מקטן ועד-גדול ושרי החילים ויבאו מצרים כי יראו
 מפני כשדים:

א. במסורת ישראל נקבע צום לזכר גדליהו בן אחיקם ("צום גדליה").

מבחינה היסטורית, מדוע היה האירוע, שבעקבותיו נקבע הצום, חשוב כל כך?

(4 נקודות)

ב. סיפור רצח גדליהו אינו נזכר בפרק המקביל, בדברי הימים ב, ל"ו.

כיצד אפשר להסביר זאת על רקע היחס של עורך ספר דברי הימים כלפי בית דוד?

(4 נקודות)

18. קרא ישעיה, מ', 6-8; יחזקאל, ל"ז, 1-5.

ישעיה, מ', 6-8

קול ו

אמר קרא ואמר מה אקרא כל-הבשר חציר וכל-חסדו
כציץ השדה: יבש חציר נבל ציץ כי רוח ה' נשבה בו
אכן חציר העם: יבש חציר נבל ציץ ודבר אלהינו יקום
לעולם:

יחזקאל, ל"ז, 1-5

א היתה עלי יד-ה' ויוציאני ברוח ה' ויניחני בתוך הבקעה
ב והיא מלאה עצמות: והעבירני עליהם סביב ו סביב והנה
ג רבות מאד על-פני הבקעה והנה יבשות מאד: ויאמר אלי
בן-אדם התחינה העצמות האלה ואמר אדני ה' אתה
ד ידעת: ויאמר אלי הנבא על-העצמות האלה ואמרת אליהם
ה העצמות היבשות שמעו דבר-ה': כה אמר אדני ה'
לעצמות האלה הנה אני מביא בכס רוח וחיותם:

יש מפרשים כי בשתי הנבואות הנביאים מגיבים על דבר ה'.

במה דומות תגובותיהם, ומהו המסר המשותף לשתי הנבואות? בסס את תשובתך על הכתובים.

19. קרא תהלים, כ"ג.

א מזמור לדוד ה' רעי לא אחסר: בנאות דשא ירביצני על-
ג מי מנחות ינהלני: נפשי ישובב ינחני במעגלי-צדק למען
ד שמו: גם כן-אלך בגיא עלמות לא-אירא רע כן-אתה עמדי
ה שבטך ומשענתך המה ינחמני: תעדך לפניו שלחן נגד צדרי
ו דשנת בשמן ראשי כוסי רויה: אך וטוב וחסד ירדפוני בלימי
חיי ושבתני בבית-ה': לארך ימים:

א. בפסוק 4 עובר המשורר מפנייה אל ה' בגוף נסתר לפנייה אליו בגוף נוכח.

מה אפשר ללמוד מכך על השינוי שחל בהרגשת המשורר על פי פסוקים 1-4? (4 נקודות)

ב. במזמור זה מופיעים שני תיאורים (דימויים) של ה': בפסוקים 1-3 ובפסוקים 5-6.

מה הם שני התיאורים, ומהו הרעיון המשותף לשניהם? (4 נקודות)

20. קרא תהלים, מ"ח, 5-12.

ה
ו
ז
ח
ט
י
יא
יב

כִּי־הִנֵּה
הַמְּלָכִים נִוְעָדוּ עִבְרוּ יַחְדָּו: הִמָּה רָאוּ כֵּן תִּמְהוּ נִבְהָלוּ נִחְפְּזוּ:
רָעָדָה אֲחֻזָּתָם שֵׁם חֵיל כִּי־לָדָה: בְּרוּחַ קָדִים תִּשְׁפֹּר אֲנִיּוֹת
תְּרִשִׁישׁ: כֹּאֲשֶׁר שָׁמְעֵנוּ | כֵּן רָאִינוּ בְּעִיר־הַיָּם עֲבֹאוֹת בְּעִיר
אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהִים | וְכֹונֵנָה עַד־עוֹלָם סְלָה: דְּמִינוּ אֱלֹהִים חֲסִדְךָ
בְּקָרֵב הַיְכָלְךָ: כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן תִּהְלֶתְךָ עַל־קְצוֹי־אָרֶץ צֶדֶק
מְלֵאָה יְמִינְךָ: יִשְׁמַח | הַרְצִיזוֹן תִּגְלָנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן
מִשְׁפָּטֶיךָ:

במזמור זה מובעת תהילה לתכונותיו השונות של ה'.
צטט דוגמה אחת מפסוקים אלה לכוחו של האל, ודוגמה אחת לתכונות הרוחניות של ה'.
הסבר את הדוגמאות.

21. קרא עזרא, א', 2-4.

ב
ג
ד

כֹּה אָמַר בְּרִשׁ מֶלֶךְ
פָּדַם כָּל מַמְלֹכוֹת הָאָרֶץ נָתַן לִי ה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהוּא
פָּקַד עָלַי לְבָנוֹת־לוֹ בַּיַּת בִּירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה: מִי־בְכֶם
מְבַלְעֵמוֹ יְהִי אֱלֹהֵיו עִמּוֹ וְיַעַל לִירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה
וְיִבֶן אֶת־בַּיִת הַיְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוּא הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
בִּירוּשָׁלַם: וְכָל־הַנְּשָׂאָר מְבַלְעֵמֵקְמוֹת אֲשֶׁר־הוּא גֵר־שָׁם
יִנְשְׂאוּהוּ אֲנָשֵׁי מְקוֹמוֹ בְּכֶסֶף וּבְזָהָב וּבְרְכוּשׁ וּבְבַהֲמָה עִם־
הַנְּדָבָה לְבַיִת הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם:

לפניך קטע מכתובת המכונה "גליל כורש".
"אנוכי כורש מלך בבל, המלך הגדול... אשר בל ונבו אוהבים את שלטונו...
והערים... אשר מקדשיהם היו חרבים... החזרתי את [צלמי] האלים [שהיו] יושבים בתוכם, וכוננתי [להם]
מקדש עולמים. כינסתי את כל תושביהם והשבתי [להם] את מקום מגוריהם".
א. ציין את הדמיון בין הפסוקים ובין הכתובת מבחינת תפיסת כורש את מעמדו ביחס לאל.
(2 נקודות)
ב. ציין את הדמיון בין הפסוקים ובין הכתובת מבחינת פרטי שני ההיתרים שנותן כורש.
מה אפשר ללמוד מכך על מדיניותו של כורש ככובש? הסבר.
(6 נקודות)

(שים לב: שאלה 22 בעמוד הבא.)

וַיַּחַר לִי מְאֹד כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי
אֶת־זַעְקֹתְךָ וְאֵת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: וַיִּמְלֹךְ לִבִּי עָלַי וְאֲדִיבָה
אֶת־הַחֲרִים וְאֶת־הַסַּגִּים וְאָמַרְהָ לָהֶם מִשָּׂא אִישׁ־בְּאָחִיו
אֲתֶם נְשָׂאִים וְאַתֶּן עֲלֵיהֶם קְהֵלָה גְדוֹלָה: וְאָמַרְהָ לָהֶם
אֲנַחְנוּ קָנִינוּ אֶת־אֲחֵינוּ הַיְהוּדִים הַנִּמְכָּרִים לְגוֹיִם כְּדִי
בָּנוּ וְגַם־אֲתֶם תִּמְכְּרוּ אֶת־אֲחֵיכֶם וְנִמְכְּרוּ־לָנוּ וַיַּחְרִישׁוּ
וְלֹא מָצְאוּ דָבָר: וַיֹּאמֶר לֹא־טוֹב הַדְּבָר אֲשֶׁר־אַתֶּם עֹשִׂים
הֲלוֹא בִירָאת אֱלֹהֵינוּ תִּלְכוּ מִחֶרֶף־ת הַגּוֹיִם אוֹיְבֵינוּ: וְגַם־
אֲנִי אֲחִי וְנַעֲרֵי נְשִׂים בָּהֶם כֶּסֶף וְדָגָן נַעֲזֹבֶה־נָא אֶת־הַמִּשָּׂא
הַזֶּה: הַשִּׁיבוּ נָא לָהֶם כֶּהֱיוּ שְׂדֵתֵיהֶם כְּרִמְיָהֶם זִיתֵיהֶם
וּבֵיתֵיהֶם וּמֵאת הַכֶּסֶף וְהַדָּגָן הַתֵּירוֹשׁ וְהַיְצִהֲר אֲשֶׁר אֲתֶם
נְשִׂים בָּהֶם: וַיֹּאמְרוּ נָשִׁיב וּמֵהֶם לֹא נִבְקָשׁ כֵּן נַעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר
אַתָּה אוֹמֵר וְאֶקְרָא אֶת־הַכֹּהֲנִים וְאֲשַׁבְּעֵם לַעֲשׂוֹת כְּדָבָר
הַזֶּה: גַּם־חֲצֵנִי נַעֲרַתִּי וְאָמַרְהָ כִּכֹּה יִנְעַר הָאֱלֹהִים אֶת־כָּל־
הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִקָּם אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה מִבֵּיתוֹ וּמִיָּעוֹ וְכִכֹּה
יִהְיֶה נַעוֹר וְרַק וַיֹּאמְרוּ כָל־הַקְּהָל אֲמֵן וַיְהַלְלוּ אֶת־הָֽ: הַ
וַיַּעַשׂ הָעָם כְּדָבָר הַזֶּה: גַּם מִיּוֹם אֲשֶׁר־צִוָּה אוֹתִי לַהֲיוֹת
פָּחַם בְּאֶרֶץ יְהוּדָה מִשְׁנַת עֶשְׂרִים וְעַד שְׁנַת שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם
לְאַרְתַּחֲשַׁסְתָּא הַמֶּלֶךְ שָׁנִים שְׁתַּיִם עֶשְׂרֶה אֲנִי וְאֲחִי לֶחֶם
הַפָּחָה לֹא אָכַלְתִּי: וְהַפְּחוֹת הָרֵאשִׁימִים אֲשֶׁר־לִפְנֵי הַכְּבֹדִיו
עַל־הָעָם וַיִּקְחוּ מֵהֶם בְּלֶחֶם וַיִּזֶן אַחַר כֶּסֶף־שְׁקָלִים אַרְבַּעִים
גַּם נַעֲרֵיהֶם שָׁלְטוּ עַל־הָעָם וְאֲנִי לֹא־עָשִׂיתִי כֵּן מִפְּנֵי יְרֵאת
אֱלֹהִים: וְגַם בְּמִלְאֶכֶת הַחֹמָה הַזֹּאת הִחַזְקַתִּי וְשָׂדֶה
לֹא קָנִינוּ וְכָל־נַעֲרֵי קְבוּצִים שָׁם עַל־הַמְּלֶאכֶה: וְהַיְהוּדִים
וְהַסַּגִּים מֵאָה וְחַמְשִׁים אִישׁ וְהַבָּאִים אֵלֵינוּ מִן־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־
סָבִיבְתֵינוּ עַל־שְׁלַחְנִי:

- א. במה מאשים נחמיה את החורים והסגנים, והאם הוא עצמו פעל כמותם?
 נמק את תשובתך. (3 נקודות)
- ב. קרא פסוקים 13-17.
 כתוב שלוש פעולות שנחמיה עשה כדי להקל על העם. (5 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך התרבות והספורט